

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDS DIREKTIV 2002/39/EF

2004/EØS/29/23

av 10. juni 2002

om endring av direktiv 97/67/EF med hensyn til ytterligere åpning for konkurranse i markedet for posttjenester i Fellesskapet(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2 og artikkel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen⁽¹⁾,

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité⁽²⁾,

under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen⁽³⁾,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽⁴⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I sin resolusjon av 7. februar 1994 om utviklingen av EF-posttjenester⁽⁵⁾ uttalte Rådet at et av hovedmålene for Fellesskapets postpolitikk er å forene det videre arbeidet med sikte på en gradvis, kontrollert liberalisering av postmarkedet med en varig garanti for tilbud av leveringspliktige tjenester.
- 2) Ved europaparlaments- og rådsdirektiv 97/67/EF av 15. desember 1997 om felles regler for utviklingen av et indre marked for posttjenester i Fellesskapet og forbedring av tjenestenes kvalitet⁽⁶⁾ er det fastsatt rammeregler for postsektoren på fellesskapsplan, herunder tiltak for å sikre leveringspliktige tjenester, fastsettelse av øvre grenser for posttjenester som medlemsstatene kan reservere for tilbyderne av leveringspliktige tjenester, samt en tidsplan for beslutningene om ytterligere åpning for konkurranse i markedet med henblikk på å opprette et indre marked for posttjenester.
- 3) I traktatens artikkel 16 understrekes viktigheten av tjenester av allmenn økonomisk betydning i Unionens felles verdier samt den rolle disse tjenestene spiller når

det gjelder å fremme sosial og geografisk utjevning. Det fastslås videre at det bør sørges for at disse tjenestene ytes på grunnlag av prinsipper og vilkår som gjør det mulig for dem å oppfylle sine oppgaver.

- 4) I europaparlamentsresolusjon av 14. januar 1999⁽⁷⁾ og av 18. februar 2000⁽⁸⁾ om europeiske posttjenester framheves den økonomiske og sosiale betydningen av posttjenester samt behovet for å opprettholde en høy kvalitet på de leveringspliktige tjenestene.
- 5) Tiltakene på dette området bør utformes på en slik måte at Fellesskapets sosiale oppgaver som nevnt i traktatens artikkel 2, dvs. et høyt nivå for sysselsetting og sosial trygghet, også gjennomføres som mål.
- 6) Postnettet i landområdene, blant annet i fjellområder og på øyer, spiller en vesentlig rolle når det gjelder å integrere foretak i den nasjonale/global økonomien og å opprettholde sosial utjevning og sysselsetting i disse områdene. Videre kan postkontorer i landområder, i fjellområder og på øyer utgjøre et viktig infrastrukturnett som gir allmenn tilgang til ny telekommunikasjonsteknologi.
- 7) I formannskapets konklusjoner fra Det europeiske råds møte i Lisboa 23. og 24. mars 2000 ble det nevnt to beslutninger om posttjenester som krever handling fra Kommisjonen, Rådet og medlemsstatene innenfor rammen av deres respektive fullmakter. De aktuelle tiltakene er på den ene siden å fastsette en strategi for fjerning av hindringer for posttjenesten innen utgangen av 2000, og på den andre siden å påskynde liberaliseringen på områder som posttjenester med det mål å oppnå et indre marked for slike tjenester som virker fullt ut.
- 8) Det europeiske råd i Lisboa i mars 2000 anså det også som viktig, innenfor rammen av det indre marked og en kunnskapsøkonomi, at det fullt ut tas hensyn til traktatens bestemmelser om tjenester av allmenn økonomisk betydning og foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre slike tjenester.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EFT L 176 av 5.7.2002, s. 21, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 168/2002 av 6. desember 2002 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Telekommunikasjonstjenester), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 9 av 13.2.2003, s. 21.

⁽¹⁾ EFT C 337 E av 28.11.2000, s. 220 og EFT C 180 E av 26.6.2001, s. 291.

⁽²⁾ EFT C 116 av 20.4.2001, s. 99.

⁽³⁾ EFT C 144 av 16.5.2001, s. 20.

⁽⁴⁾ Europaparlamentsuttalelse av 14. desember 2000 (EFT C 232 av 17.8.2001, s. 287), Rådets felles holdning av 6. desember 2001 (EFT C 110 E av 7.5.2002, s. 37) og europaparlamentsbeslutning av 13. mars 2002 (ennå ikke offentliggjort i EFT). Rådsbeslutning av 7. mai 2002.

⁽⁵⁾ EFT C 48 av 16.2.1994, s. 3.

⁽⁶⁾ EFT L 15 av 21.1.1998, s. 14.

⁽⁷⁾ EFT C 104 av 14.4.1999, s. 134.

⁽⁸⁾ EFT C 339 av 29.11.2000, s. 297.

- 10) Postsektoren i Fellesskapet har behov for moderne rammeregler som særlig har som mål å fremme det indre marked for posttjenester. Økt konkurranseevne bør gjøre det mulig å integrere postsektoren i alternative kommunikasjonsformer og øke kvaliteten på tjenesten som ytes til brukere som stiller stadig større krav.
- 11) Det grunnleggende målet om å bevare et varig tilbud av leveringspliktige tjenester som oppfyller kvalitetskravene fastsatt av medlemsstatene i henhold til artikkel 3 i direktiv 97/67/EF, på en ensartet måte i hele Fellesskapet, kan nå dersom muligheten til å reservere tjenester opprettholdes på dette området, samtidig som det sikres høy effektivitet ved å sørge for tilstrekkelig adgang til å yte tjenester.
- 12) Den forventede økning i etterspørselen i hele postsektoren på mellomlang sikt kan bidra til å oppveie tapet av markedsandeler som kan ramme tilbyderne av leveringspliktige tjenester som følge av ytterligere åpning av markedet, og utgjør dermed en garanti for at de leveringspliktige tjenestene opprettholdes.
- 13) Blant faktorene som fører til endringer i sysselsettingen i postsektoren, er den teknologiske utviklingen og markedets krav om større effektivitet de viktigste; åpningen av markedet vil ha mindre innvirkning. Åpningen av markedet vil bidra til at postmarkedene samlet sett blir større, og eventuelle reduksjoner i antall ansatte hos tilbyderne av leveringspliktige tjenester som følge av slike tiltak (eller en forventning om disse) vil trolig oppveies av veksten i sysselsettingen hos private operatører og nyinntredere i markedet.
- 14) Det bør fastsettes en tidsplan på fellesskapsplan med sikte på en gradvis og kontrollert åpning for konkurranse i brevpostmarkedet. Dette vil gi alle tilbyderne av leveringspliktige tjenester tilstrekkelig tid til å iverksette ytterligere, nødvendige moderniserings- og omstruktureringstiltak for å sikre levedyktigheten på lang sikt under nye markedsvilkår. Medlemsstatene trenger også tilstrekkelig tid til å tilpasse sine lovgivningssystemer til et åpnere miljø. Den ytterligere åpning av markedet bør derfor skje etter en trinnvis metode som består av mellomtrinn som utgjør en viktig men kontrollert åpning av markedet, etterfulgt av en ny gjennomgåelse av sektoren og et forslag som eventuelt bekrefter 2009 som tidspunkt for gjennomføringen av det indre marked for posttjenester, eller som fastsetter relevante alternative trinn i denne retning i lys av resultatene av gjennomgåelsen.
- 15) Det bør sikres at de neste fasene i åpningen av markedet er av omfattende art og samtidig oppnåelige i praksis for medlemsstatene, samtidig som det sikres at de leveringspliktige tjenestene opprettholdes.
- 16) En generell nedsettelse av vektgrensen for tjenester som kan være reservert tilbydere av leveringspliktige tjenester, til 100 gram i 2003 og 50 gram i 2006, sammen med en fullstendig åpning for konkurranse i markedet for utgående grensekryssende post, med mulige unntak i den grad det er nødvendig for å sikre tilbud av leveringspliktige tjenester, utgjør ytterligere faser som er relativt enkle og kontrollerte, men som likevel er vesentlige.
- 17) Vanlige brevpostsendinger som veier mellom 50 gram og 350 gram utgjør gjennomsnittlig 16 % av de samlede postinntektene til tilbyderne av leveringspliktige tjenester i Fellesskapet, hvorav 9 % svarer til vanlige brevpostsendinger på mellom 100 gram og 350 gram. Utgående grensekryssende brevpostsendinger under vektgrensen på 50 gram utgjør gjennomsnittlig omtrent 3 % av de samlede inntektene til tilbyderne av leveringspliktige tjenester.
- 18) For de tjenester som kan reserveres, er det hensiktsmessig med prisgrenser på henholdsvis tre ganger den offentlige takst i 2003 og to og en halv ganger den offentlige takst i 2006 på en brevpostsending på første vektnivå i den raskeste standardkategorien, eventuelt sammen med vektgrenser på henholdsvis 100 gram og 50 gram.
- 19) Direkte reklame utgjør allerede et dynamisk og voksende marked med vesentlig vekstpotensial i de fleste medlemsstater, mens det i de resterende medlemsstater er et betydelig vekstpotensial. Seks medlemsstater har allerede i stor grad åpnet for konkurranse i markedet for direkte reklame. Bedre tjenestefleksibilitet og prisfastsettelse som følge av konkurranse vil bedre den direkte reklamens stilling i forhold til alternative kommunikasjonsmedier, noe som i neste omgang sannsynligvis vil øke posttrafikken og styrke hele postsektorens stilling. I den grad det er nødvendig for å sikre at de leveringspliktige tjenestene opprettholdes, bør det likevel fastsettes at direkte reklame fortsatt kan reserveres innenfor ovennevnte grenser for vekt og pris.
- 20) Utgående grensekryssende post utgjør gjennomsnittlig 3 % av de samlede postinntektene. Ved å åpne denne delen av markedet i alle medlemsstater, med de unntak som er nødvendige for å sikre tilbud av leveringspliktige tjenester, vil det være mulig for ulike postoperatører å samle inn, sortere og transportere all utgående grensekryssende post.
- 21) Dersom det åpnes for konkurranse i markedet for inngående grensekryssende post, vil det være mulig å omgå grensene på 100 gram i 2003 og 50 gram i 2006 ved å sende en del av de innenlandske massesendingene fra et annet sted slik at det blir vanskelig å forutse virkningene av dette. En angivelse av opprinnelsen til brevpostsendinger kan medføre ytterligere problemer

med gjennomføringen. Vektgrenser på 100 gram og 50 gram for vanlige, innkommende grensekryssende brevpostsendinger og direkte reklame samt for vanlige brevpostsendinger innenlands, er praktiske fordi de ikke medfører risiko for omgåelse som nevnt ovenfor eller gjennom en kunstig økning av vekten på individuelle brevpostsendinger.

- 22) Det er viktig å fastsette en tidsplan allerede nå for ytterligere skritt mot full gjennomføring av det indre marked for posttjenester, både av hensyn til de leveringspliktige tjenestenes levedyktighet på lang sikt og en fortsatt utvikling av en moderne og effektiv posttjeneste.
- 23) Det bør fortsatt være mulig for medlemsstatene å la visse posttjenester være reservert tilbyderne av leveringspliktige tjenester. Slike ordninger vil gjøre det mulig for tilbyderne av leveringspliktige tjenester å fullføre tilpasningen av sin virksomhet og sine menneskelige ressurser til den økende konkurransen, uten at deres finansielle likevekt forstyrres, og dermed uten at tilbudet av leveringspliktige tjenester settes i fare.
- 24) Det bør fastsettes nye grenser for vekt og pris samt hvilke tjenester disse kan gjelde for, og det bør fastsettes en ny gjennomgåelse av sektoren og en beslutning som eventuelt bekrefter 2009 som tidspunkt for gjennomføringen av det indre marked for posttjenester, eller som fastsetter relevante alternative trinn i denne retning i lys av resultatene av gjennomgåelsen.
- 25) Tiltak som er vedtatt av en medlemsstat, herunder opprettelsen av et kompensasjonsfond, enhver endring av et slikt fonds virksomhet eller enhver utbetaling fra et slikt fond, kan innebære støtte fra en medlemsstat eller gjennom statlige midler i en eller annen form i henhold til traktatens artikkel 87 nr. 1, som krever forhåndsmelding til Kommisjonen i samsvar med traktatens artikkel 88 nr. 3.
- 26) Muligheten til å gi lisenser til konkurrerende operatører på området for leveringspliktige tjenester kan kombineres med krav om at innehaverne av lisenser skal bidra til tilbudet av leveringspliktige tjenester.
- 27) I henhold til direktiv 97/67/EF skal medlemsstatene utpeke én eller flere nasjonale reguleringsmyndigheter for postsektoren som er juridisk atskilt fra postoperatørene og driver sin virksomhet uavhengig av dem. På grunn av dynamikken i de europeiske postmarkedene bør den viktige rollen til de nasjonale reguleringsmyndigheter anerkjennes og styrkes, særlig med hensyn til å sikre at de reserverte tjenestene overholdes, unntatt i medlemsstater der det ikke finnes slike tjenester. I henhold til artikkel 9 i direktiv 97/67/EF kan medlemsstatene gå lenger enn målene fastsatt i nevnte direktiv.
- 28) Det kan være hensiktsmessig for de nasjonale reguleringsmyndigheter å knytte innføringen av alle lisensene til krav om at forbrukerne skal ha tilgang til oversiktlige, enkle og økonomisk overkommelige

framgangsmåter i forbindelse med sine klager, uansett om klagen gjelder tjenester fra tilbyderen eller tilbyderne av leveringspliktige tjenester eller tjenester som tilbys av operatører med tillatelse, medregnet innehavere av individuelle lisenser. Det kan også være hensiktsmessig å la disse framgangsmåtene være tilgjengelige for brukere av alle posttjenester, enten det dreier seg om leveringspliktige tjenester eller ikke. Slike framgangsmåter bør omfatte framgangsmåter for å fastslå ansvar i forbindelse med tap av eller skade på postsendinger.

- 29) Tilbyderne av leveringspliktige tjenester tilbyr vanligvis tjenester, f.eks. til foretak, mellommenn som samler inn post fra flere kunder samt avsendere av massesendinger, som gir disse kundene mulighet til å gå inn i postkjeden i andre ledd og på andre vilkår enn det som er tilfelle for den vanlige brevposttjenesten. I den forbindelse bør tilbyderne av leveringspliktige tjenester overholde prinsippene om åpenhet og likebehandling, både i forholdet mellom tredjemenn og i forholdet mellom tredjemenn og tilbydere av leveringspliktige tjenester av tilsvarende art. Nevnte tjenester må også stilles til rådighet for private kunder som sender post på tilsvarende vilkår, ettersom det ikke må forekomme forskjellsbehandling i forbindelse med tjenesteyting.
- 30) For å holde Europaparlamentet og Kommisjonen underrettet om utviklingen av det indre marked for posttjenester, bør Kommisjonen med jevne mellomrom framlegge rapporter for disse institusjonene om gjennomføringen av dette direktiv.
- 31) Direktiv 97/67/EF bør først opphøre å gjelde 31. desember 2008. Framgangsmåtene for tillatelse fastsatt i medlemsstatene i henhold til direktiv 97/67/EF bør ikke berøres av denne datoen.
- 32) Direktiv 97/67/EF bør derfor endres.
- 33) Dette direktiv berører ikke anvendelsen av traktatens bestemmelser om konkurranse og om adgangen til å yte tjenester, som angitt særlig i kommisjonskunngjøringen om anvendelse av konkurransereglene på postsektoren og om vurdering av visse statlige tiltak i forbindelse med posttjenester⁽¹⁾ —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 97/67/EF gjøres følgende endringer:

1. Artikkel 7 skal lyde:

«Artikkel 7

1. I den grad det er nødvendig for å opprettholde de leveringspliktige tjenestene, kan medlemsstatene fortsatt reservere tjenester for tilbyderen eller tilbyderne av leveringspliktige tjenester. Slike tjenester skal være begrenset til innsamling, sortering, transport og utlevering av brevpostsendinger innenlands samt inngående grensekryssende post, uansett om dette skjer ved rask eller

⁽¹⁾ EFT C 39 av 6.2.1998, s. 2.

vanlig postgang, innenfor følgende grenser for pris og vekt. Vektgrensen skal være 100 gram fra 1. januar 2003 og 50 gram fra 1. januar 2006. Vektgrensen skal ikke gjelde fra 1. januar 2003 dersom prisen er lik eller høyere enn tre ganger den offentlige takst på en brevpostsendning på første vektnivå i den raskeste kategorien, og fra 1. januar 2006 dersom prisen er lik eller høyere enn to og en halv ganger denne taksten.

I tilfelle av gratis posttjenester for blinde og svaksynte kan det gis unntak fra pris- og vektgrensene.

I den grad det er nødvendig for å sikre tilbud av leveringspliktige tjenester, skal direkte reklame fortsatt kunne reserveres innenfor de samme grensene for vekt og pris.

I den grad det er nødvendig for å sikre tilbud av leveringspliktige tjenester, f.eks. når enkelte sektorer av postvirksomheten allerede er blitt liberalisert, eller på grunn av særlige kjennetegn ved en medlemsstats posttjenester, kan utgående grensekryssende post fortsatt reserveres innenfor samme grenser for vekt og pris.

2. Dokumentutveksling kan ikke reserveres.

3. Kommisjonen skal gjennomføre en framtidensrettet undersøkelse for å vurdere virkningen for de leveringspliktige tjenestene i den enkelte medlemsstat av gjennomføringen av det indre marked for posttjenester i 2009. Innen 31. desember 2006 skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet på grunnlag av undersøkelsens konklusjoner, sammen med et forslag som eventuelt bekrefter 2009 som tidspunkt for gjennomføringen av det indre marked for posttjenester, eller som fastsetter andre trinn i lys av undersøkelsen.»

2. I artikkel 12 skal nye strekpunkter lyde:

«—når tilbyderne av leveringspliktige tjenester anvender særlige takster, f.eks. for tjenester til foretak, avsendere av massesendinger eller mellommenn som samler inn post fra flere kunder, skal de anvende prinsippene om åpenhet og likebehandling både med hensyn til takster og tilhørende vilkår. Takstene skal ta hensyn til sparte kostnader sammenliknet med standardtjenesten som omfatter alle tjenester som tilbys i forbindelse med innsamling, transport, sortering og utlevering av individuelle postsendinger, og de skal sammen med de tilhørende vilkårene gjelde på samme måte i forholdet mellom tredjemenn som i forholdet mellom tredjemenn og tilbydere av leveringspliktige tjenester av tilsvarende art. Alle slike takster skal også være tilgjengelige for privatkunder som sender post på tilsvarende vilkår.

— krysssubsidiering av leveringspliktige tjenester utenfor den reserverte sektoren med inntekter fra tjenester innenfor den reserverte sektoren skal være forbudt, unntatt dersom det kan godtgjøres at krysssubsidieringen er strengt nødvendig for å oppfylle en særskilt plikt til å tilby leveringspliktige tjenester som gjelder på

konkurransområdet; unntatt i medlemsstater der det ikke finnes reserverte tjenester, skal de nasjonale reguleringsmyndigheter vedta tiltak med henblikk på dette og underrette Kommisjonen om slike tiltak.»

3. I artikkel 19 erstattes første og annet ledd med følgende:

«Medlemsstatene skal sørge for at det fastsettes oversiktlige, enkle og økonomisk overkommelige framgangsmåter for behandling av klager fra brukerne, særlig ved tap, tyveri, skade eller manglende oppfyllelse av kvalitetsstandardene for tjenesten (herunder framgangsmåter for å fastslå ansvar i saker der mer enn én operatør er involvert).

Medlemsstatene kan fastsette at dette prinsippet også skal gjelde for brukere av tjenester som:

- ikke omfattes av de leveringspliktige tjenestene som definert i artikkel 3, og
- omfattes av de leveringspliktige tjenestene som definert i artikkel 3, men ikke tilbys av tilbyderen av leveringspliktige tjenester.

Medlemsstatene skal vedta tiltak for å sikre at framgangsmåtene nevnt i første ledd gjør det mulig å avgjøre tvister på en rettferdig og rask måte ved å fastsette et system for refusjon og/eller erstatning når det er berettiget.»

4. I artikkel 22 erstattes tredje ledd med følgende:

«De nasjonale reguleringsmyndigheter skal særlig ha til oppgave å sikre at forpliktelsene som følger av dette direktiv, overholdes, og de skal om nødvendig innføre kontroller og særlige framgangsmåter for å sikre at de reserverte tjenestene overholdes. De kan også ha ansvaret for å sikre at konkurransereglene overholdes i postsektoren.»

5. Artikkel 23 skal lyde:

«*Artikkel 23*

Uten hensyn til artikkel 7 skal Kommisjonen hvert annet år, og første gang senest 31. desember 2004, framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen av dette direktiv, særlig om økonomiske, sosiale, teknologiske og sysselsettingsmessige forhold samt om tjenestens kvalitet. Rapporten skal eventuelt være vedlagt forslag til Europaparlamentet og Rådet.»

6. Artikkel 27 skal lyde:

«*Artikkel 27*

Bestemmelsene i dette direktiv, med unntak av artikkel 26, skal opphøre å gjelde 31. desember 2008, med mindre annet er besluttet i samsvar med artikkel 7 nr. 3. Framgangsmåtene for tillatelser nevnt i artikkel 9, skal ikke berøres av denne dato.»

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 31. desember 2002 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Luxembourg, 10. juni 2002.

For Europaparlamentet

P. COX

President

For Rådet

J. PIQUÉ I CAMPS

Formann
